

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Fil 2, 5 – 11

Text: Mt 28, 16 – 17 *Jedenáct apoštolů se pak odebralo do Galileje, na horu, kterou jim Ježíš určil. Spatřili ho a klaněli se mu; ale někteří pochybovali.*

Čtenář bible se zpravidla při čtení textu o nanebevstoupení Páně soustředí buď na zázračnost Ježíšova vystupování k Otci nebo na věroučný význam tohoto narativního popisu Ježíšova vyvýšení a usednutí po pravici Boha Otce. Já bych se dnes ale chtěl soustředit spíš na učedníky a na jejich prožívání této zvláštní zkušenosti.

Podle Matoušova podání, jedenáct učedníků odchází po Ježíšově vzkříšení do Galileje. Jdou na horu, kterou jim Ježíš předem určil. Jdou tam sami, pouze na základě Ježíšova slova. Neznáme jméno té hory v Galileji. Nicméně, když jsou na hoře, spatří Ježíše. A když ho spatří, klaní se mu. Ovšem i v této vrcholné chvíli někteří pochybují.

O čem asi pochybují? Možná pochybují, zda Ježíše opravdu vidí. Možná vidí jen ostatní učedníky klečet pohroužené do modlitby. Takový výjev skutečně připomíná klanění. Ale Matouš tohoto výrazu užívá především proto, aby vyjádřil, že učedníci shromáždění na hoře konečně vidí v Ježíšovi Krále králů, kterému vzdávají hold a královskou poctu. Čili jde opět o obraz vyvýšení Krista nad všechny moci a panstva.

Mě však v tuto chvíli nezajímá, co učedníci skutečně vidí svýma očima. V každém případě nahlédli skutečnost, že Ježíš je Pán. Že je živý a že nad smrtí zvítězil. Ale JAK na to reagují? Reagují na to klaněním. Co to je za úkon? Co to je za gesto?

Řecký výraz na tomto místě používá slovo *proskynein* což znamená klanění, uctívání, padnutí na tvář nebo na kolena. Latina užívá k označení projevů úcty slovo *adorace*, v angličtině se pak užívá třeba slovo *worship*. V křesťanské zbožnosti jde o projev vztahování se k Bohu s cílem, abych mu projevil svou úctu, svou podřízenost, abych mu vzdal hold, abych vyjádřil Pánu Bohu svůj obdiv, abych provolal Ježíše svým Pánem. Je to ono Tomášovo zvolání: Můj Pán a můj Bůh. Nebo žalmistovo: „Ty jsi můj Bůh, tobě vzdávám chválu, vyvyšuji tě, můj Bože.“ Tak to i zpíváme: „Vvyšuji Tebe, Pane.“ Tzn. uctívám tě, klaním se ti, chválím tě a vzývám tě. Podobně je to vyjádřeno v písni „Klaníme se před tvou tváří, ó Králi náš, spojil jsi nás v uctívání, ó Králi náš.“ Jde o to, aby se, jak čteme v listu Filipským, „před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno – na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.“

Vrátím se zpátky k obrazu učedníků, kteří se klaní vzkříšenému Kristu, zatímco někteří pochybují. A začínám ony pochybovatele chápat ještě i jinak. Nejen že mají pochybnosti o přítomnosti vzkříšeného Krista, ale možná také pochybují o smyslu toho zvláštního a zdánlivě pošetilého počínání některých učedníků.

Klanění se, uctívání, adorace – k čemu to je, říká si střízlivý intelektuální evangelík. Smysl má přece pouze praktická zbožnost, skutky lásky a obětavosti, diakonie, charita, služba bližním, tedy zbožnost, z níž má užitek i někdo jiný. To jsou smysluplné projevy zbožnosti. Ale klanění se? Není to jakási prázdná zbožná póza? Či dokonce předvádění se? Pochybovači, jejichž existenci Matouš ve svém evangeliu nezamtlí a zmíní je právě v takové zvláštní až nadpřirozené scéně, nás přesvědčují o tom, že i tenkrát to bylo pomíchané

jako dnes. Někteří uctívají Krista a prožívají přítom vzácnost dané chvíle velmi intenzivně a niterně, zatímco jiní si v duchu o tom myslí své. Přítom v adoraci nejde o projevy zbožnosti, které by se nějak vylučovaly s praktickým životem. To jen v někom z nás je více Marty a v jiném více Marie. Někdo klade důraz na praktickou až pragmatickou zbožnost, to je ta Marta. Ale Marie, která sedí u Ježíšových nohou a fascinovaně zírá na Ježíšovu tvář volila také dobře. Ten zbožný pohled na Krista říká hodně. Však také učedníci, klanějící se Kristu ho před sebou doslova spatřují, tedy vnímají jeho přítomnost, zatímco pochybovači budou vždycky pochybovat. Ale to není špatně. V pochybnostech se odráží intelektuální poctivost. Ale zároveň se takový pochybovač musí v životě obejít bez té pozoruhodné zkušenosti, která jiným ve víře pomáhá a on je o ni ochuzený.

Když se zamyslíme nad počínáním učedníků, kteří spatřují Krista, klanějí se mu, uctívají jej, vzdávají mu čest a slávu, můžeme se ptát, zda je i v naší bohoslužbě dostatečný prostor pro takovouto ryzí niternou adoraci. Jde přece jen o jednu z důležitých spirituálních potřeb člověka. Vyjádřit Bohu svůj vztah k němu, svou lásku ke Kristu, svůj pocit vděčnosti, svůj nezměrný obdiv a úctu. Tuto touhu, odvolávající se až ke zkušenosti adorujících učedníků na hoře nanebevzetí Páně vyjadřují třeba slova písně: „Dej nám prohlédnout a vidět Ježíše, moci se dotknout a vyznat mu lásku.“ Už starozákonní Píseň písní, která byla původně zřejmě písní svatební, opěvující lidskou lásku, využili židé k vyjádření svého vášnivého vztahu s Hospodinem či později křesťané tutéž píseň aplikovali na vztah Krista a církve. Chtěli tím vyjádřit, že zbožnost není nic suchého, studeného, žádný chladný vztah, ale že je to vášeň a žár. Není divu, že někteří Ježíše rovnou spatřili, padali před ním na zem a klaněli se mu, zatímco druzí měli nad takovým iracionálním počínáním své pochybnosti. Neodsuzujme ani jedny ani druhé. Uctívači Ježíše dávají svobodně průchod své zbožnosti, když naplno prožívají Ježíšovu přítomnost. Spatřili jej a klaněli se mu. Ti druzí byli zřejmě o poznání jaksi zemitější a z toho plynuly ty jejich pochyby. Podle Lukáše tam byli i dva, kteří dokonce říkali: „Co tu stojíte a hledíte k nebi, Galilejci. On zas přijde. Tak jak jste ho viděli odcházet.“ A Lukáš ty dva popisuje přímo jako anděly v bílém rouchu.

Závěrem chci říci, že adorace je prostor, kde mohu být niterně spojen s Kristem, vnímat jeho přítomnost a vyjádřit mu svou úctu, lásku a chválu svobodně, třeba i pohybem, tancem nebo i tím klaněním. Ale evangelista Matouš do téhož prostoru pouští i ty, kteří nad tím mají dosud své pochybnosti. Nijak je nehodnotí, a prostě je tam má všechny pohromadě. Zdá se, že jedni druhé potřebují.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, naše víra stojí na vztahu k tobě. Prosíme, uť nás, abychom byli ve vztahu k tobě svobodní ale především pravdiví. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane náš, nechceme jen marně vyslovovat svá zbožná přání, ale chceme tě skutečně prosit a žádat, abys naše prosby vyslyšel. Nuže, Pane, prosíme tě za mír. Svou mocí postav brázu válce. Dopomoz k usmíření národům, ale dej porozumění i mezi rozdílnými názorovými skupinami, veď ke smíření všechny znesvářené, obnovuj lásku ve vyhaslých vztazích. Probouzej v nás vášnivou lásku k Bohu, nepřemožitelnou víru a svěřitou naději. To vše skrze Ducha svatého, kterého své církvi dáváš, aby byla s Tebou spojena v jednom Duchu. Amen.*